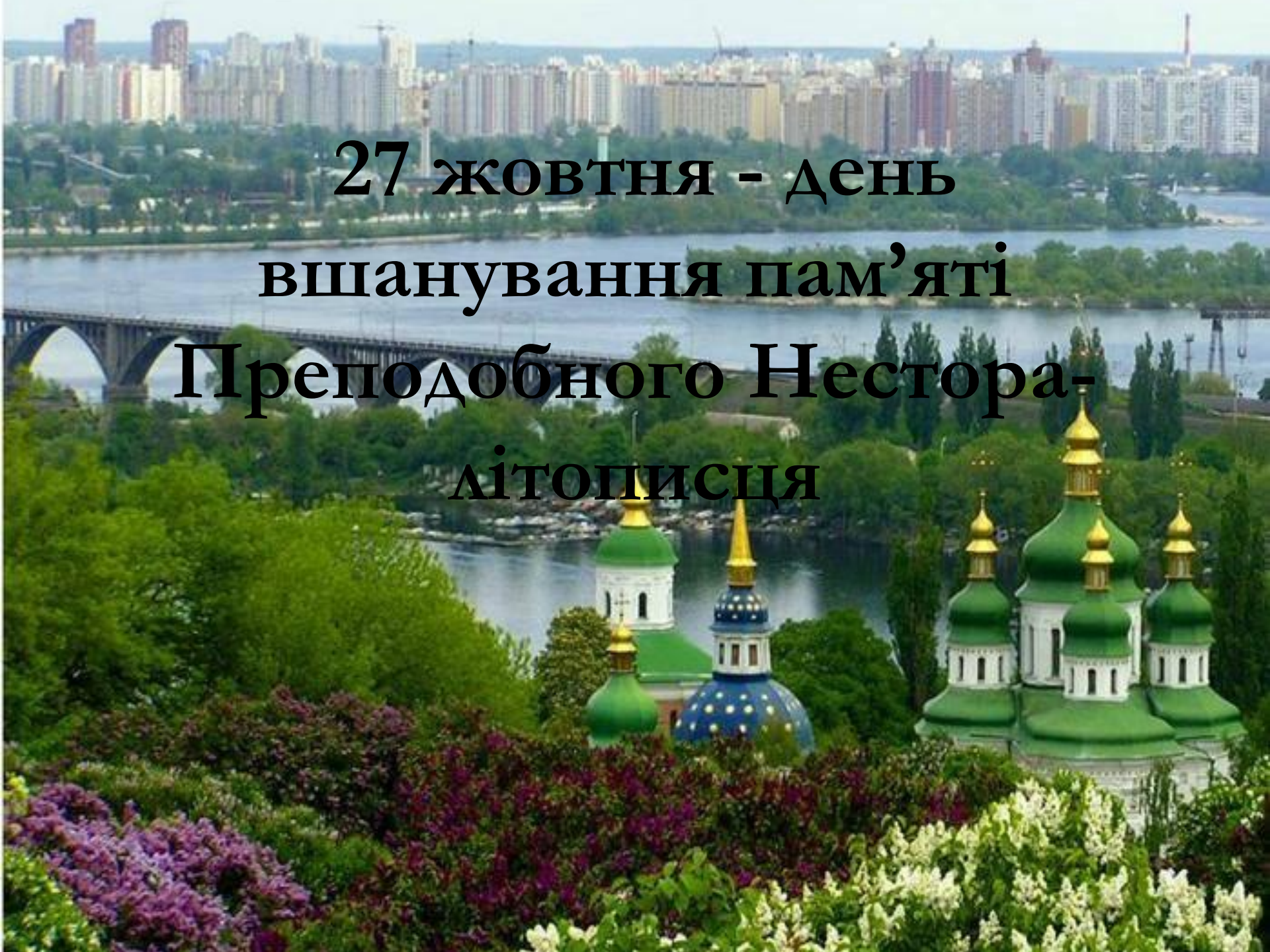

З ДНЕМ
УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ
ТА МОВИ

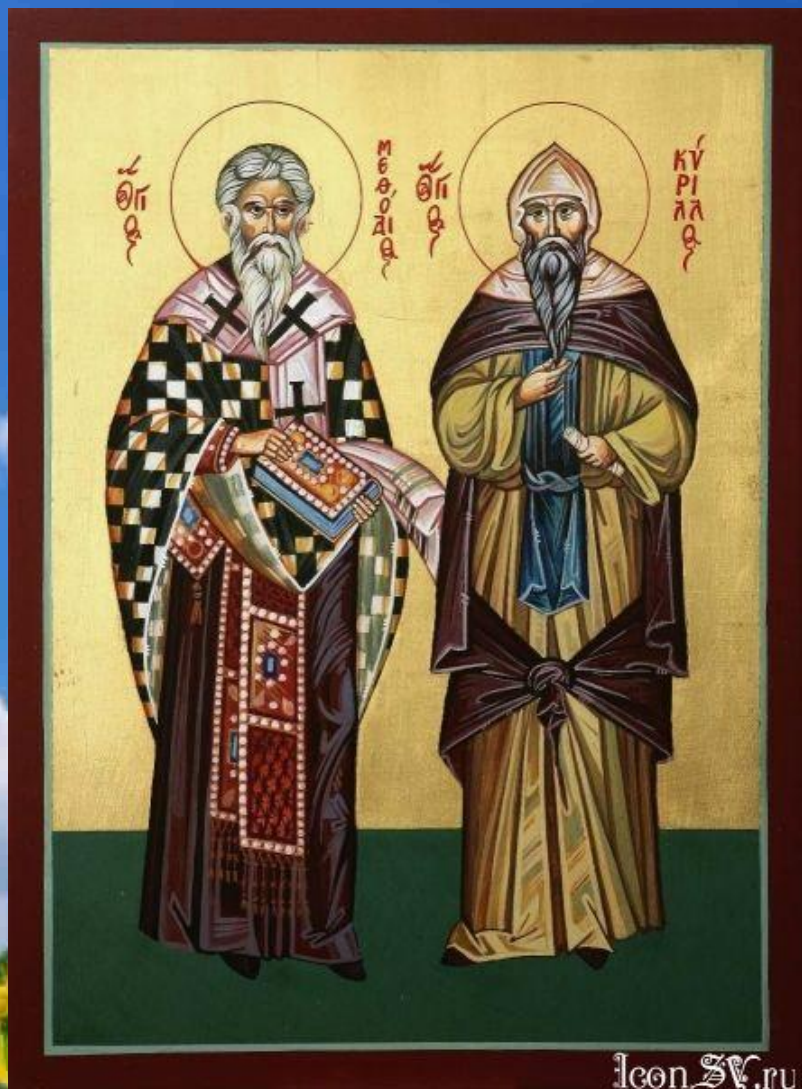
A scenic view of a city with a river, a bridge, and a church with green and blue domes. The city skyline is visible in the background, and the church is in the foreground, surrounded by greenery and flowers.

**27 жовтня - день
вшанування пам'яті
Преподобного Нестора-
літописця**

Україна, вшановуючи
преподобного Нестора-
літописця, вважає його
послідовником видатних
творців слов'янської
писемності Мефодія і
Кирила, називає його
основоположником
письмової української мо-
вітчизняної історії,
талановитим літератором

Кирило та Мефодій

У 60-70-х роках IX століття візантійський імператор Михайло III відправив до слов'ян двох братів-священників — Кирила та Мефодія. Вони упорядкували слов'янський алфавіт і переклали на церковнослов'янську мову Євангеліє

Кирилиця — слов'янська абетка. Названа за ім'ям слов'янського просвітника Кирила, який разом із братом створив першу слов'янську абетку з 38 літер (глаголицю), а його учні вдосконалили її і назвали кирилицею. Вона складалася з 43 літер (але була й коротша абетка — із 27—32 літер). Кирилиця стала основою сучасних слов'янських систем писемності: білоруської, болгарської, сербської, української тощо

	XI в	XII в	XIII в
А	ⱁ ⱂ ⱃ ⱄ ⱅ ⱆ	ⱁ ⱂ ⱃ ⱄ ⱅ ⱆ ⱇ ⱈ	ⱁ ⱂ ⱃ ⱄ ⱅ ⱆ ⱇ ⱈ ⱉ
Б	ⱇ ⱈ ⱉ ⱊ ⱋ	ⱇ ⱈ ⱉ ⱊ ⱋ	ⱇ ⱈ ⱉ ⱊ ⱋ ⱌ ⱍ
В	ⱌ ⱍ ⱎ ⱏ ⱐ	ⱌ ⱍ ⱎ ⱏ ⱐ	ⱌ ⱍ ⱎ ⱏ ⱐ ⱑ ⱒ
Г	ⱑ ⱒ ⱓ	ⱑ ⱒ ⱓ ⱔ	ⱑ ⱒ ⱓ ⱔ ⱕ ⱖ
Д	ⱔ ⱕ ⱖ ⱗ ⱘ	ⱔ ⱕ ⱖ ⱗ ⱘ	ⱔ ⱕ ⱖ ⱗ ⱘ ⱙ ⱚ
Е	ⱙ ⱚ ⱛ ⱜ ⱝ ⱞ	ⱙ ⱚ ⱛ ⱜ ⱝ ⱞ	ⱙ ⱚ ⱛ ⱜ ⱝ ⱞ ⱟ Ⱡ
Ж	ⱟ Ⱡ ⱡ Ɫ Ᵽ Ɽ	ⱟ Ⱡ ⱡ Ɫ Ᵽ Ɽ	ⱟ Ⱡ ⱡ Ɫ Ᵽ Ɽ ⱥ ⱦ
З	ⱥ ⱦ Ⱨ ⱨ Ⱪ ⱪ	ⱥ ⱦ Ⱨ ⱨ Ⱪ ⱪ	ⱥ ⱦ Ⱨ ⱨ Ⱪ ⱪ Ⱬ ⱬ
И	Ⱬ ⱬ Ɑ Ɱ Ɐ	Ⱬ ⱬ Ɑ	Ⱬ ⱬ Ɑ Ɱ Ɐ Ɒ ⱱ
І	Ɒ ⱱ	Ɒ ⱱ Ⱳ	Ɒ ⱱ Ⱳ ⱳ ⱴ
К	Ⱳ ⱳ ⱴ Ⱶ ⱶ ⱷ	Ⱳ ⱳ ⱴ Ⱶ ⱶ ⱷ ⱸ ⱹ	Ⱳ ⱳ ⱴ Ⱶ ⱶ ⱷ ⱸ ⱹ ⱺ ⱻ
Л	ⱸ ⱹ ⱺ ⱻ ⱼ ⱽ	ⱸ ⱹ ⱺ ⱻ ⱼ ⱽ Ȿ Ɀ	ⱸ ⱹ ⱺ ⱻ ⱼ ⱽ Ȿ Ɀ ⱽ Ɀ
М	ⱽ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	ⱽ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	ⱽ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ
Н	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ
О	Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ
П	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ
Р	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ
С	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ
Т	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ	Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ Ɀ

Пам'ятки писемності Київської Русі

- Остромирове Євангеліє – найдавніша датована
- рукописна пам'ятка
- церковнослов'янської мови Київської Русі.

Щоб виготовити велику рукописну книгу, треба було чимало праці та матеріалів - шкіри, золота, фарб. Наприклад, на виготовлення 294 аркушів пергаменту для «Остромирового Євангелія» використали шкури з череди телят у 60 голів.

Розчинене або листове золото використовували для тла в мініатюрах, заставках та ініціалах. Дорогими були й фарби, розчинені на яєчному жовтку. Оправу книги робили з дощечок і обтягували шкірою. Були обкладинки і з дорогих матеріалів - срібла, золота, коштовного каміння.

Чудовою особливістю Остромирового Євангелія є його витіюваті ініціали (буквиці) – заголовні букви збільшеного розміру майстерно виконані на початку самотійних розділів тексту книги.

Переписувач підібрав для рукопису високоякісний, білий і тонкий, пергамент. Текст у книзі написаний у два стовпчики по 18 рядків у кожному

Святкову пишність Остромировому Євангелію надають також заставки – орнаментальні композиції, котрі відділяють і прикрашають початок кожного нового розділу книги. В Остромировому Євангелії міститься одна велика та 18 малих заставок, основний їх мотив – великі квіти з п’ятьма пелюстками. Виконані вони яскравими фарбами – червоною, зеленою, синьою і прописані золотом.

Пам'ятки писемності Київської Русі

Пересопницьке Євангелія

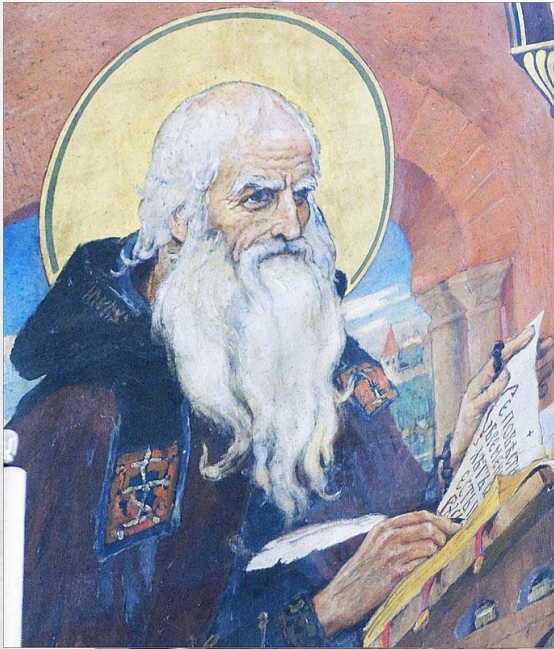
. За красою й багатством оформлення "П.Є." не має рівних собі серед українських рукописів

До найбільш відомих давніх пам'яток слов'янської писемності належить Реймське Євангеліє. Його кирилична частина була написана близько середини XI століття (ймовірно, в київському скрипторії при Софійському соборі). Саме вона, як вважають дослідники, була привезена з Києва у Францію дочкою Ярослава Мудрого Анною (1032 – після 1075 року), яка стала французькою королевою. На Реймському Євангелії присягали французькі монархи. Не даремно ця книга

Нестор- літописець

«Повість минулих літ»

Із біографії Нестора-літописця (бл. 1056- бл. 1113)

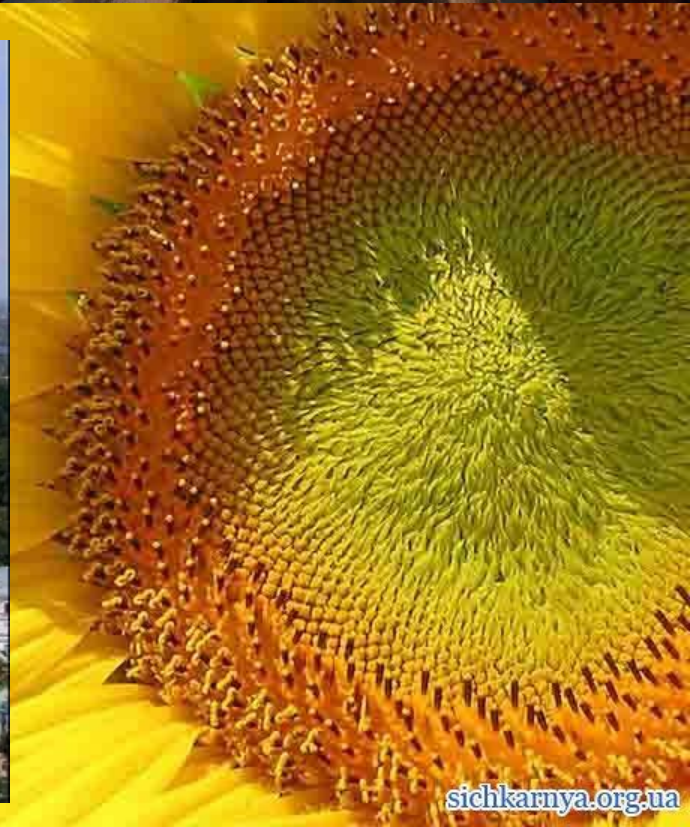
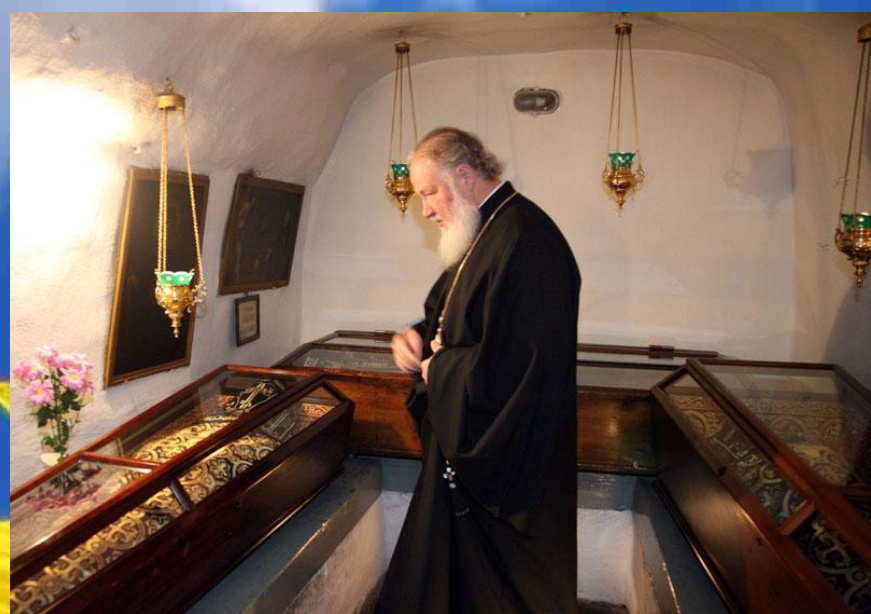
Нестор Літописець народився у 1056 р. в м. Києві. У 17-річному віці прийшов до *Києво-Печерської* лаври, явив навики у всіх *чернечих чеснотах*: дотриманні чистоти тілесної і духовної, в добровільній бідності, глибокому смиренні та покорі, безперервній молитві...

Яскравим прикладом були два світила Православ'я, засновники лаври – подвижники Антоній і Феодосій Печерські. Головним послухом преподобного Нестора у монастирі стала книжна справа. У той час *необхідність у книгах* для молодії християнської держави *була велика*, а *вмілих переписників було мало* (і сам процес створення книги був довгим – книги *писали уставом*, тобто великими буквами, кожна – у вигляді малюнка, на пергаменті). Преподобний Нестор виконав *велетенську роботу*: відвідував монастирі в пошуках літописних сводів, хронік, збірників, записував розповіді боярів, торговців, подорожувачів...

Помер преподобний Нестор біля 1113 року, заповідавши інокам-літописцям продовжити його велику справу.

Похований у Ближніх печерах преподобного Антонія Печерського.

Пам'ятки писемності Київської Русі

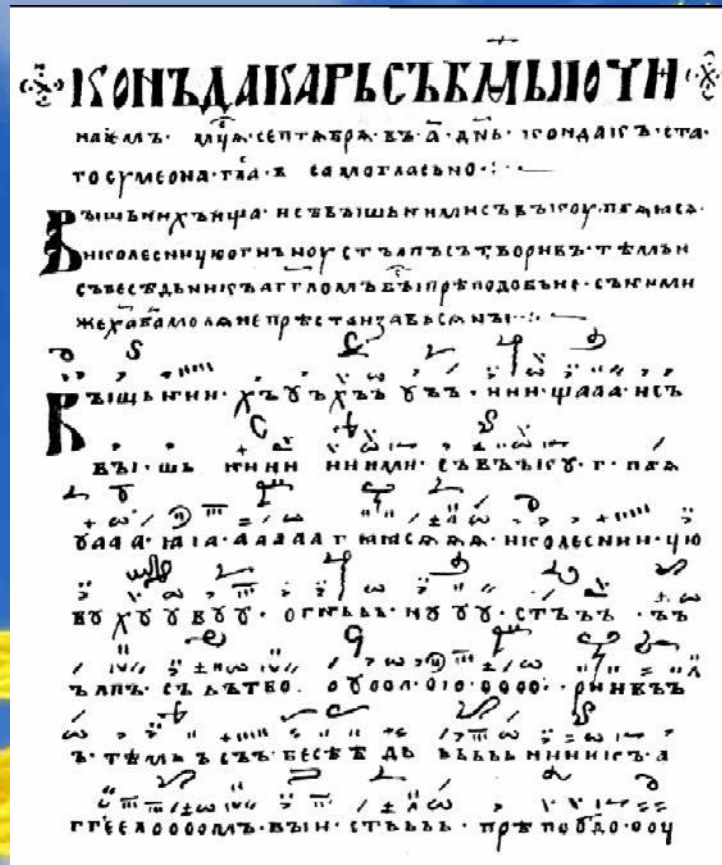
“Слово о полку Ігоревім”

СЛОКО
О ПЛЪКУ ИГОРЕКЪ,
ИГОРА СЫНА СКАТЪСЛАВКА,
КНУКА ОЛЬГОКА.

С дѣломъ ны кажетъ, братѣ,
памяти старыи словеса
трудныхъ похвотѣи о
плъку Игоревѣ, Игоря Сватъ-
славича! начати же съ тѣхъ
нѣсви по величаву сего
благочини, а не по замыслинѣ.

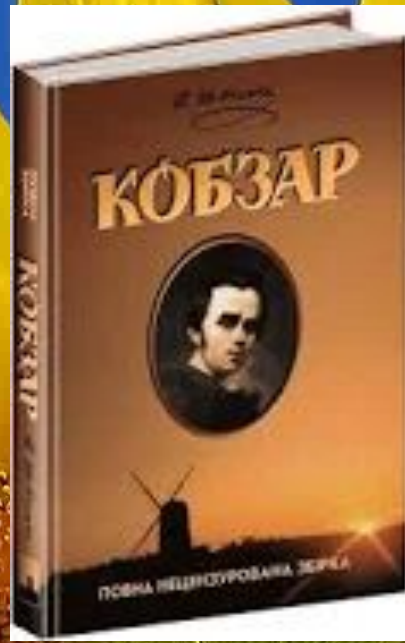
Першим шкільним підручником на українських землях був «Буквар», виданий у Львові в 1574 р. Іваном Федоровим. Буквар включав кириличну абетку з 45 букв.

**«Будеш,
батьку,
панувати,
поки
живуть
люди...»**

*Свою Україну любіть,
Любіть її... Во врані й ввечір.
Єстайно тяжку ліньку
За неї господа полюбіть.*

1840 р.

**1720 рік
– російський
цар Петро**

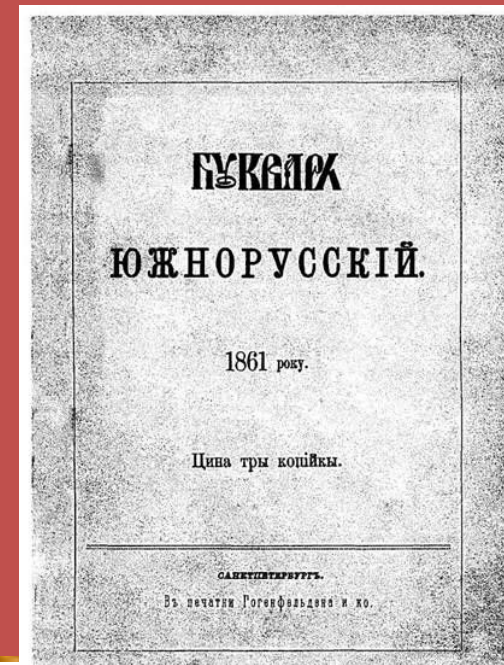
**заборонив друкувати
книги українською мовою.**

1763 рік – указ Катерини II про заборону викладання українською мовою у Києво – Могилянській академії.

1769 рік – видано розпорядження російської церкви про вилучення у населення України українських букварів, текстів і церковних книг.

1775 рік – зруйновано Запорізьку Січ і закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях.

Х. Алчевська проводить урок читання в Харківській жіночій недільній школі

1862 рік – закрито українські недільні школи, які безкоштовно організували видатні діячі української культури.

В. Маковський. Приїзд учителів

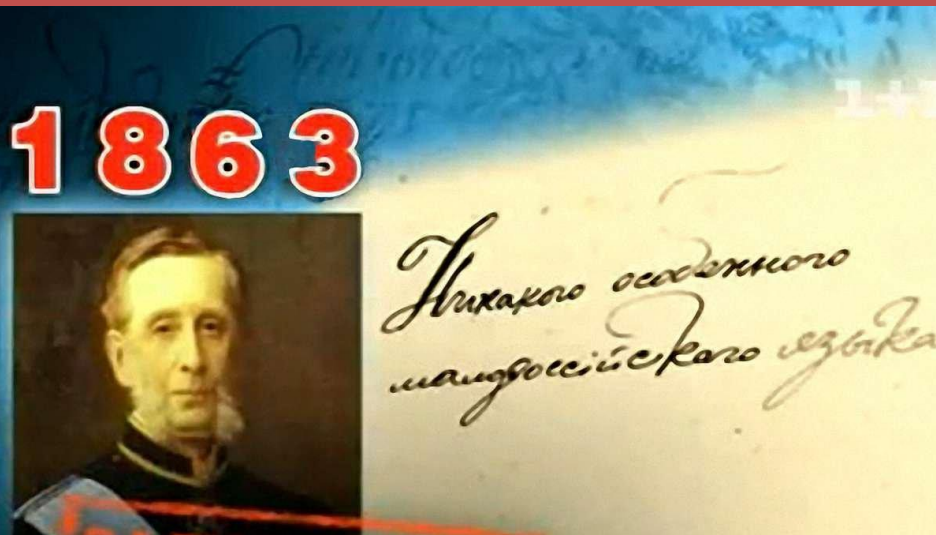

*Сільська земська школа Лохвицького повіту
Полтавської губернії*

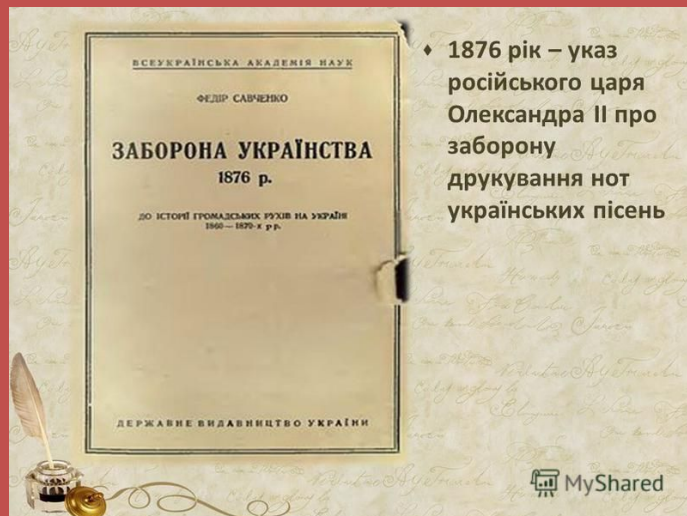
“ ... общерусский язык так же понятен для малороссов, как и для великороссиян, и даже гораздо понятнее чем теперь сочиняемый для них некоторыми малороссами, и в особенности поляками, так называемый украинский язык ”

1863 рік – указ російського міністра Валуєва про заборону видання книжок українською мовою.

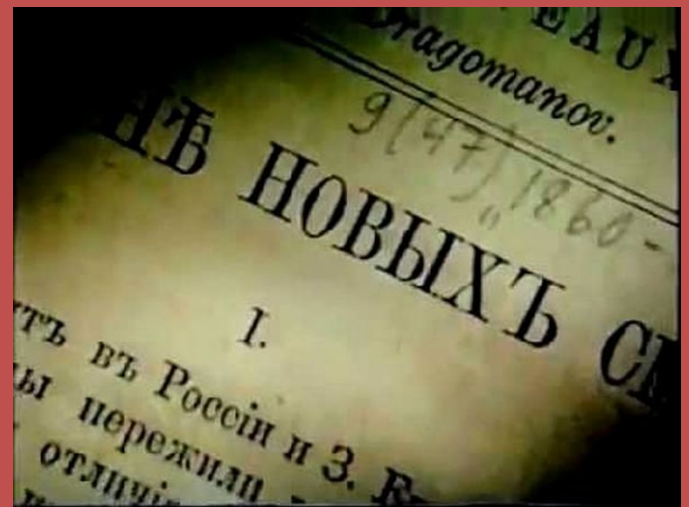

1876 рік – указ російського царя Олександра II про заборону друкування нот українських пісень.

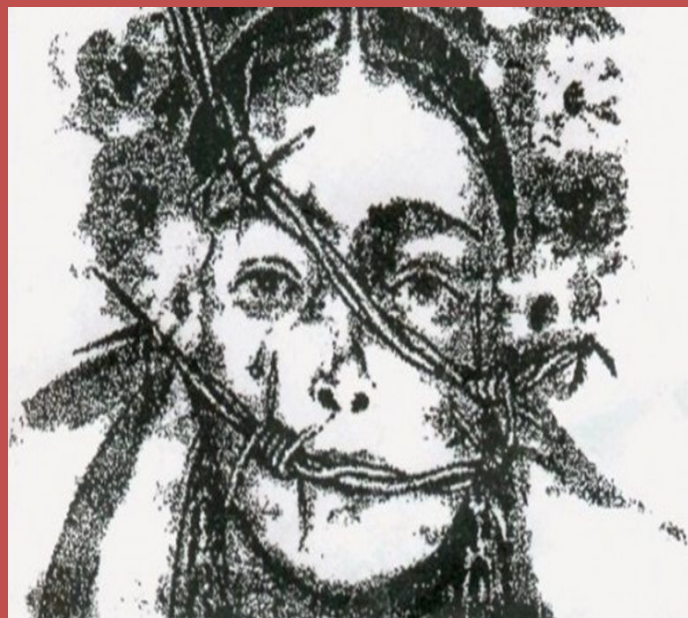
1876 р. — Емський указ, який забороняв ввозити з-за кордону книги, надруковані українською мовою, видавати українською оригінальні твори і робити переклади з іноземних текстів, ставити українські театральні вистави, викладати українською мовою в початкових школах

1908 рік – уся культурна й освітня діяльність в Україні визнана царським урядом Росії шкідливою.

**1938 рік – сталінський уряд
видає постанову про
обов'язкове вивчення
російської мови.
Чим підтинає коріння мові
українській.**

У КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ,

а саме ч. 1 ст. 10

ЗАПИСАНО, ЩО **УКРАЇНСЬКА МОВА**
Є ДЕРЖАВНОЮ.

Українська мова- це скарбниця духовної і культурної спадщини українського народу. У різноманітних формах існування у країнської мови(старовинні усні перекази і літописи, народні пісні і думи, казки і міфи...) зберігається історична пам'ять та досвід нації, її світоглядні й моральні цінності, віддзекуються національні традиції і звичаї, тобто ознаки, які є унікальними складовими національної

«Ну що б, здавалося,
слова...

Слова та голос – більш
нічого, А серце б'ється –
ожива,
Як їх почує!...»

Т.Г.Шевченко

Без мови нашої,
юначе, й народу
нашого нема

Володимир Сосюра

A stylized map of Ukraine is shown in the background, colored in blue and yellow. The map is outlined in black and has a white area representing the Crimean Peninsula. The text is overlaid on the blue part of the map.

Той, хто зневажливо
ставиться до рідної мови,
не може й сам викликати
поваги до себе.

Олесь Гончар

Нації вмирають
не від інфаркту.
Спочатку їм
відбирає мову

Ліна Костенко

Хто мови своєї
цурається,

хай сам себе
стидається.

Птицю пізнати
по пір'ю,

а людину по
мові.

Рідна мова — не
полова:

її за вітром не
розвієш.

A stylized map of Ukraine is shown in the background, colored in light blue for the north and yellow for the south. Six blue rounded rectangular text boxes are overlaid on the map, containing Ukrainian proverbs. The text is in white, bold, sans-serif font.

Слово — не
горобець,

вилетить — не
спіймаєш.

Лагідні слова
роблять приятелів,

а гострі слова —
ворогів.

Від меча рана
загоїться,

а від лихого
слова — ніколи.

Скільки слів має
сучасна українська
мова?

Близько 260
тис.

Скільки літер в
українській мові?

33

Найменше вживана
буква

Ф

Яке місце у світі
займає українська
мова за
милозвучністю?

Друге

Як правильно пишеться на/ жаль, до/вподоби, на/добраніч

На жаль, до вподоби, на добраніч

Скільки літер містить найдовше слово?

30 літер
Рентгеноелектрока
р
діографічний

Як правильно просити вибачення? Вибачаюся, вибачте мене, вибачте мені

Вибачте мені

Як правильно писати будь-ласка, будь ласка, будьласка?

Будь ласка

*зарубати на
носі*

намотати на вус

**Бувати в
бувальцях**

*знати, де раки
зимують*

*сісти в
калюжу*

облизня піймати

Зривати маску

*Виводити на
чисту воду*

Апелювати

звертатися

Домінувати

переважати

Координуват
и

погоджувати

Лімітувати

обмежувати

Лінгвістика

МОВОЗНАВСТВО

Прерогатива

перевага

Баланс

рівновага

Хронічний

затяжний,
тривалий

A stylized map of Ukraine is shown, filled with the colors of the Ukrainian national flag: blue on top and yellow on the bottom. The map's outline is black. The text is centered over the blue portion of the map.

**Знати й берегти рідну мову
– обов'язок кожного
українця!**

Як парость виноградної лози,
плекайте мову, пильно й
ненастанно політь бур'ян,
чистіше від сльози вона хай буде